

Дидактическа задача: Прочетете текста и напишете подробен преразказ от името на неутрален разказвач.

ЧЕРЕШИ, разказ от Захари Карабашлиев

Не бях стъпвал в селото на баща ми от петнайсетина години. Това, че единайсет от тях съм прекарал в Америка, сигурно ме оправдава. Донякъде. Защото винаги, когато се връщам в България, бях зает с много по-забавни неща да върша, хора да виждам, някъде да съм... Часовете ми – винаги преброени, а селото, така или иначе, няма къде да избяга. Пък какво и да му гледам, село като село – добруджански чернозем, старци, ветрове...

Този път обаче нямаше как да откажа на майка ми – трябвало да се оправят документи, свързани с наследствените ниви и имоти. Леля ми била намерила добър купувач за къщата на баба и дядо. Качихме се в старата кола на майка ми и тръгнахме, тя бърбори нещо, аз – намусен, карам. Селото се намира на двайсетина километра на север от Варна.

За разлика от бледите ми спомени, в които основната задача, докато шофирам, бе да избягвам дупки в настилката, сега отбелязвам, че пътят е почти отличен – колата лети по гладкия асфалт. Началото на лятото е. Полята – в зелено и жълто, тук-там яркочервени петна макове, небето синьо, облаците перести. Пейзажът е като снимка от лъскав календар, отворен на месец юни.

От пътя за Добрич отбиваме наляво и караме няколко минути в шарената сянка на нещо като тунел от орехови дървета. А ето я и табелата на мястото, в което прекарвах ваканциите си.

Спираме до парка в центъра на селото – акациеви дървета, тополи и люляк – оазис в летните дни на детството ми. Очаквах, че ще е опустошен, но съм изненадан, че пейките в парка са здрави, тревата е добре окосена, дърветата – поддържани и нито една от новоинсталираните лампи не е счупена. Минаваме по мостчето, стигаме до паметника. На пиедестал от поне 30 метра е изправена скулптура на войник с шинел в цял ръст, гледащ на север. Под него са десетките имена на загиналите във войните за национално обединение. Чета имената им. Всички до един са по-млади от мен. Навеждам се да се разхладя с глътка вода от основата на паметника – от зиналата лъвска глава тече чиста добруджанска вода – и сега схващам, че всяка глътка вода от това място те кара да направиш един поклон пред общата съдба на тези момчета горе. Този паметник, построен през 1937-а, също има история и тя е за един печеливш лотариен билет и един кмет, който можел да прибере печалбата, но дарил парите за паметник.

Качваме се отново на колата и стигаме до това, което бе останало от

къщата. Отваряме някак портата, влизаме в двора, но див орех, слива и храсти правят достъпа до руините невъзможен. Огромното акациево дърво е полуизсъхнало, но все пак е разперило клони над това, което е останало от къщата. Покривът е рухнал, външните дувари наполовина са обрасли с бурени, бурени, бурени...

Измъкнахме се от градината, тръгнахме към кметството, за да свършим това, за което бяхме дошли всъщност – да уредим имота за продан. За по-пряко минахме през двора на детската градина, в която са ме водили някога, сега потънала в тишина и бурен.

Поспях се пред голямото черешово дърво, натежало от плод, дървото, по чиито клони съм се катерил, от чиято корона съм паднал. Хващам и навеждам един отрупан с плод клон, кимам с глава към майка ми. Тя стои отстрани, аз лакомо започвам да късам, да ям с шепи – червени, твърди, сладки череши. След малко майка ми казва обезпокоена:

- Хайде да побързаме, докато има още хора в кметството.
- Спокойно – казвам, докато се протягам по-нагоре и скубя череши с шепи. – За никъде не бързаме.
- Сега ще излязат в обедна почивка и после я се върнат, я не. Трябва да оправим документите.
- Няма какво да оправяме – казвам.
- Ама – заеква тя, – нали затова дойдохме, леля ти има утре среща с купувача...

– Няма да има никаква среща – аз изплювам няколко костилки и награбвам още череши.

Майка, очевидно притеснена, разперва ръце:

- Как така?
- Аз ще купя нейния дял – казвам с пълна уста.
- Ти?! – възкликва майка ми.
- Аз.
- Ама нали се кълнеш, че кракът ти повече няма да стъпи тук бе, сине!
- Кога? – Подскачам и докопвам още по-горен клон, още по-отрупан с череши.
- Когато тръгваше за Америка.
- Толкова ми е бил акълът тогава. – Навеждам клона към нея. – Искаш ли от тези тук, по-узрелите?

руини – развалини

пиедестал – каменна или бетонна основа, върху която се изгражда паметник

оазис – (преносно) тихо и спокойно място